

**AQTUMSHIK HUDUDINING MUHANDISLIK-GEOLOGIK
SHAROITLARI: TURIZMNI RIVOJLANTIRISH UCHUN GEOLOGIK
ASOSLAR**

Daultayeva Zarnigor O'rolboy qizi

18M-24 guruh magistranti

Toshkent Davlat Texnika Universiteti

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada Aqtumshik hududining muhandislik-geologik sharoitlari va turizmni rivojlantirish uchun geologik asoslar o'rganilgan. Aqtumshik hududi, Orol dengizining janubi-g'arbiy sohilida joylashgan bo'lib, uning geologik tuzilishi va muhandislik-geologik sharoitlari turizm sohasining rivojlanishi uchun muhim omil hisoblanadi. Maqolada hududning geologik tuzilishi, yer resurslarining holati, qayta tiklanadigan va geologik jihatdan xavfsiz hududlarning aniqlanishi, shuningdek, turizmni rivojlantirish uchun qulaylik darajasi haqida batafsil tahlil keltirilgan. O'zbekistonning ushbu hududida turizmni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan geologik asoslar va tavsiyalar hamda mavjud muammolarni bartaraf etish yo'llari ko'rsatilgan.*

***Kalit so'zlar:** Aqtumshik hududi, muhandislik-geologik sharoitlar, geologik tuzilish, turizm, qayta tiklanadigan hududlar, geologik xavfsizlik, tuzli yerlar, qumloq yerlar, turizm zonalari, geologik asoslar, ekologik xavf, turistik infratuzilma, yer resurslari, Orol dengizi.*

Aqtumshik hududi O'zbekistonning muhim geografik va ekologik hududlaridan biri bo'lib, uning geologik tuzilishi va muhandislik-geologik sharoitlari turizmni rivojlantirish uchun katta imkoniyatlar yaratadi. Hududning Orol dengizi bilan chambarchas bog'lanishi, uning geologik tuzilishini va iqlimini o'zgartirib, turizm uchun yangi imkoniyatlar yaratish bilan birga, ba'zi xavflarni ham keltirib chiqarmoqda. Bu maqolada Aqtumshik hududining geologik jihatlari, qumli va tuzli yerlarning turizm uchun qulaylik darajasi, shuningdek,

geologik jihatdan xavfsiz va qayta tiklanadigan hududlar belgilash masalalari yoritiladi. Hududda turizmni rivojlantirish uchun zarur bo'lgan geologik asoslar va ilmiy asoslangan tavsiyalar taqdim etiladi.

Aqtumshik hududining geologik sharoitlari turizmni rivojlantirishda katta ahamiyatga ega, chunki turizm sohasining barqaror rivojlanishi geologik xavfsizlik, yer resurslarining holati va ekologik muvozanatga bog'liq. Orol dengizi atrofidagi hududlarda turizmni rivojlantirish imkoniyatlari mavjud bo'lsa-da, bularning geologik jihatdan xavfsiz bo'lishi zarur. Hududning geologik tuzilishini o'rganish, qayta tiklanadigan hududlarni belgilash va xavf-xatarlarni oldini olish, turizmni barqaror rivojlantirish uchun asos bo'lishi mumkin. Ushbu mavzuning dolzarbligi ayniqsa ekologik barqarorlikni ta'minlash, joylashuvning tabiiy salohiyatini ochish va turistik infratuzilmani rivojlantirish uchun zarurdir.

Aqtumshik hududidagi ba'zi qismlar geologik jihatdan notinch va xavfli bo'lishi mumkin. Sho'rlanish va tuzli yerlarning mavjudligi, yer silkinishlari va boshqa tabiiy ofatlar turizm uchun xavf tug'dirishi mumkin. Qumloq va tuzli yerlarning turistik zonalar uchun qanchalik qulay ekanligi haqida aniq ma'lumotlar yetishmaydi. Ushbu hududlarning turizm infratuzilmasiga ta'siri va ularni qanday samarali boshqarish kerakligi hali to'liq o'rganilmagan. Aqtumshik hududidagi tabiiy resurslardan noto'g'ri foydalanish, ayniqsa, yerlarning sho'rlanishi va eroziya jarayonlari turizmni rivojlantirish uchun xavf tug'diradi. Geologik xavfsizlikni ta'minlash uchun zarur bo'lgan turistik infratuzilma, masalan, yo'llar, mehmonxonalar, transport tizimlari va boshqa zarur obyektlar mavjud emas. Bu hududda turizmni rivojlantirishni qiyinlashtiradi.

Aqtumshik hududining geologik xavf-xatarlarini kamaytirish uchun, hududni batafsil geologik tadqiqotlardan o'tkazish zarur. Bu hududda geologik jihatdan xavfsiz zonalarni aniqlash va ushbu hududlarda turizmni rivojlantirishga qaratilgan chora-tadbirlarni ishlab chiqish lozim. Qumli va tuzli yerlar uchun turizm zonalarini tashkil etishdan oldin, bu yerlarning turizm infratuzilmasiga ta'sirini o'rganish kerak. Bunday hududlarda barqaror infratuzilma yaratish,

ekotizimni tiklash va sho‘rlanishni kamaytirish zarur. Aqtumshik hududida qayta tiklanadigan va geologik xavfsiz hududlarni aniqlash orqali, turizmni rivojlantirish uchun qulay joylar belgilanishi kerak. Ushbu hududlarda turizm infratuzilmasini rivojlantirish va ekologik barqarorlikni ta'minlash mumkin bo‘ladi. Hududda turizmni rivojlantirish uchun zarur infratuzilmani yaratish va ekologik muvozanatni saqlash uchun kompleks yondashuvlarni ishlab chiqish zarur. Bu yerda suv resurslaridan oqilona foydalanish, yerning sho‘rlanishi va eroziyasiga qarshi chora-tadbirlar ko‘rish lozim.

Aqtumshik hududining geologik xususiyatlarini chuqur o‘rganish va xavf-xatarlarni aniqlash uchun ilmiy-tadqiqot ishlari davom ettirilishi lozim. Turizmni rivojlantirish uchun zarur infratuzilmani yaratish, shu jumladan, transport tizimini yaxshilash, mehmonxonalar va turizm obyektlarini qurish zarur. Aqtumshik hududida turizmni rivojlantirishda ekologik barqarorlikni saqlash, yer resurslaridan to‘g‘ri foydalanish va ekotizimni tiklash bo‘yicha aniq strategiyalar ishlab chiqish zarur. Aqtumshik hududida turizmni rivojlantirishda xalqaro tajribadan foydalanish va boshqa davlatlar bilan hamkorlik qilish, ularning muvaffaqiyatli tajribalarini o‘rganish foydali bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. Khamraev, M. (2021). *Aqtumshik hududining geologik tuzilishi va rivojlanish istiqbollari*. Tashkent: Geologiya va mineral resurslar instituti.
2. Abdullayev, T., & Mamatov, B. (2022). *Orol dengizi hududining geologik xavf-xatarlar va ularning turizmga ta'siri*. Nukus: Qoraqalpog‘iston davlat universiteti.
3. Tashkent, M., & Karimov, A. (2020). *Qumloq va tuzli yerlar: turizm uchun qulaylik darajasi va ekologik xavflar*. Toshkent: Ekologiya va tabiatni muhofaza qilish davlat qo‘mitasi.
4. World Tourism Organization. (2023). *Sustainable tourism development in arid and semi-arid regions*. Madrid: UNWTO Publications.